ПІДХОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ОСВІТИ ТА РИНКУ ПРАЦІ

Юрій Рашкевич
Національне агентство кваліфікацій
Національна команда експертів із реформування вищої освіти

Проєкт Європейського Союзу «Мережа національних Еразмус+ офісів та національних команд експертів з реформування вищої освіти - Україна»

Тільки для безкоштовного поширення та користування. При використанні обов'язкове посилання на джерело:
© Проєкт ЄС «Національний Еразмус+ офіс в Україні» - www.erasmusplus.org.ua

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union

National Office Erasmus+UA
erasmusplus.org.ua

Термінологія (міжнародні документи)

1. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабон, 1997).
2. Глобальна конвенція щодо визнання кваліфікацій вищої освіти (ЮНЕСКО, 2019).
3. Проєкт TUNING
4. Рамка кваліфікацій ЄПВО (РК-ЄПВО, 2005)
5. Європейська рамка кваліфікацій (ЄРК, 2008, 2017).

Термінологія (міжнародні документи)

1. Міжнародна стандартна класифікація професій (International Standard Classification of Occupations, ISCO-08).
2. Європейська класифікація навичок/ компетентностей, кваліфікацій та професій (European Classification of Skills/Competences, Qualifications and Occupations, ESCO).
3. Директива ЄС щодо визнання професійних кваліфікацій.

Термінологія (національне законодавство)

1. Закон України “Про освіту” (2017)
2. Закон України “Про вищу освіту” (2014)
3. Постанова КМУ № 519 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341» (25.06.2020)
4. Класифікатор професій ДК 003:2010:

Компетентнісний підхід

1. Кваліфікації
2. Компетентності
3. Результати навчання

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union

National Office Erasmus+UA
erasmusplus.org.ua

КВАЛІФІКАЦІЯ

Лісабонська конвенція:

Кваліфікація з вищої освіти - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення програми з вищої освіти.

Глобальна конвенція :

Кваліфікація з вищої освіти - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане уповноваженим органом у підтвердження успішного завершення навчання за програмою вищої освіти, або, у відповідних випадках, попереднього навчання.

КВАЛІФІКАЦІЯ

Рамка кваліфікацій ЄПВО:

Кваліфікація - будь-який ступінь, диплом або інший сертифікат, виданий компетентним органом, що засвідчує досягнення певних результатів навчання, як правило є наслідком успішного завершення визнаної програми вищої освіти

Європейська рамка кваліфікацій (ЄРК):

Кваліфікація - формальний результат процесу оцінювання та валідації, який отримується, коли компетентний орган визначить, що особа досягла результатів навчання за даними стандартами.

КВАЛІФІКАЦІЯ

Закон України “Про освіту”:

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб’єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

Професійна кваліфікація - це визнана кваліфікаційним центром, суб’єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб’єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

КВАЛІФІКАЦІЯ

Кваліфікації за обсягом класифікуються на *повні та часткові*, за змістом - на *освітні та професійні*.

Кваліфікація вважається **повною** в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Кваліфікація вважається **частковою** в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

Співвідношення повних і часткових кваліфікацій

Повна кваліфікація

Часткова 1	Часткова 2	Часткова 3
Спільні компетентності	Спільні компетентності	Спільні компетентності

КВАЛІФІКАЦІЯ

Кваліфікація з вищої освіти - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення програми з вищої освіти (Конвенція).

Кваліфікація - формальний результат процесу оцінювання та валідації, який отримується, коли компетентний орган визначить, що особа досягла результатів навчання за даними стандартами (ЄРК).

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб’єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання) (ЗУО).

КВАЛІФІКАЦІЯ

1. формальний документ - будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво (Конвенція), формальний результат (ЄРК), відповідний документ (ЗУО);
2. успішне оцінювання компетентним органом - видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення (Конвенція), компетентний орган ... процес оцінювання та валідації ... особа досягла (ЄРК), визнана уповноваженим суб'єктом ... здобутих особою (ЗУО);
3. наявність стандарту - програма з вищої освіти (Конвенція), даний стандарт (ЄРК), стандартизована сукупність компетентностей/результатів навчання (ЗУО).

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Компетентність динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (ЗУО).

- Компетентності виникають в особи.
- Компетентності далеко не завжди можна чітко виміряти.
- Компетентності формуються протягом освітньої програми в цілому, а інколи навіть можуть переходити на вищий цикл освіти.
- Перелік компетентностей (модель фахівця) визначається зовнішніми стейкголдерами: працедавцями, професійними асоціаціями, випускниками тощо.

Literacy
Personal, social and learning to learn
Mathematical, science, technology and engineering
Digital
Citizenship
X+Y=
A
Entrepreneurship
Multilingual
B
Cultural awareness and expression

European Qualifications Framework
Lifelong Learning Programme
CEDEFOP
USING LEARNING OUTCOMES
European Qualifications Framework Series: Note 4

Writing and Using Learning Outcomes
A Practical Guide
Dr Declan Kennedy
NDP
NATIONAL DEVELOPMENT PLAN
HEA
Higher Education Authority
An Údarás um Ard-Oideachas
University College Cork

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
Level-setting and recognition of learning outcomes
The use of level descriptors in the twenty-first century

Ю. М. Рашкевич
БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС
ТА НОВА ПАРАДИГМА ВИЩОЇ ОСВІТИ
Національна рамка кваліфікацій
Результати навчання
Компетентності
ЄКТС

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результат навчання – письмове формулювання того, що, як очікується, повинен бути здатним виконувати успішний студент/здобувач освіти по закінченні модуля (дисципліни), або програми в цілому.

- результати навчання сфокусовані на очікуваних досягненнях студента;
- результати навчання сфокусовані на тому, що повинен би продемонструвати (знає, розуміє, здатен зробити) студент/здобувач освіти після завершення навчання.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Закон України “Про освіту”:

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити та виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Рамка кваліфікацій - призначена для впорядкування освітніх і професійних кваліфікацій ієрархічна система кваліфікаційних рівнів, кожен з яких описується набором дескрипторів (результатів навчання)

Рамка кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти

*(The Framework of Qualifications for European Higher Education Area, **FQ-EHEA**, 2005)*

1. Знання та розуміння.
2. Застосування знань і розумінь.
3. Формування суджень.
4. Комунікація.
5. Уміння навчатися.

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя

*(European Qualifications Framework for Life Long Learning, **EQF-LLL**, 2008, 2017)*

1. Знання (теоретичні та/або фактологічні).
2. Уміння/навички (когнітивні та практичні).
3. Відповідальність та автономність.

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Про затвердження **Національної рамки кваліфікацій**/
Постанова Кабінету Міністрів України № 1341
від 23.11.2011
(10 рівнів, 5 дескрипторів)

1. Знання.
2. Уміння.
3. Комунікація.
4. Автономність та відповідальність.
5. Інтегральна компетентність

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Постанова КМУ № 519 від 25 червня 2020 р.
«Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341»

(8 рівнів, 4 дескриптори)

1. Знання.
2. Уміння/навички.
3. Комунікація.
4. Відповідальність та автономія.

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Знання - осмислена та засвоєна суб’єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності; знання поділяються на емпіричні (факти та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

Уміння/навички - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв’язання проблем; уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію).

Комунікація - взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

Відповідальність та автономія - здатність особи застосовувати знання та навички самостійно та відповідально.

НРК - рівень 6

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Концептуальні наукові та практичні знання. Критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання.	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв’язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації. Збір, інтерпретація та застосування даних. Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово.	Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах. Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп. Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

НРК - рівень 7

Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Спеціалізовані концептуальні знання, що включа-ють сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяль-ності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та прове-дення досліджень. Критичне осмислен-ня проблем у галузі та на межі галузей знань.	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах. Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються.	Управління робочими або навчальними проце-сами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

8 – Доктор наук, Доктор філософії, Доктор мистецтв,
7 – Магістр
6 – Бакалавр
5 – Молодший бакалавр, Фаховий молодший бакалавр
4 – *Третій рівень професійної освіти*
3 – Профільна середня освіта,
Другий рівень професійної освіти
2 – Базова середня освіта,
Перший рівень професійної освіти
1 – Початкова освіта

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Знання - осмислена та засвоєна суб’єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності; знання поділяються на емпіричні (факти та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

Уміння/навички - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв’язання проблем; уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію).

Комунікація - взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

Відповідальність та автономія - здатність особи застосовувати знання та навички самостійно та відповідально.

Секторальні та галузеві рамки кваліфікацій

Початок робіт над СРК – 2007 р. в рамках TUNING.
Сектор - поєднання суміжних галузей/дисциплін із достатньо порівняльними профілями освітніх програм.

1. Гуманітарні науки,
2. Творчі та виконавські дисципліни;
3. Інженерія;
4. Природничі науки;
5. Науки про здоров’я;
6. Соціальні науки.

for Social Sciences
1 / 99
Tuning
Tuning Educational Structures in Europe
Tuning Sectoral Framework for Social Sciences
Final Report 2008 - 2010
Education and Culture DG
Life Long Learning

Tuning
Tuning Educational Structures in Europe
Sectoral Qualifications Frameworks for the Creative and Performing Disciplines and for the Humanities
Education and Culture DG
Life Long Learning

SEKTOROWA RAMA KWALIFIKACJI W
SPORCIE
Kwalifikacje przejrzyste dla trenerów, instruktorów i ich pracodawców

Sektorowa Rama Kwalifikacji
w Budownictwie
(SRK-Bud)
Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój
IBE
kwalifikacje dla każdego
Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sektorowa Rama Kwalifikacji dla
SEKTORA BANKOWEGO
(SRKB)
Fundusze Europejskie
Rzeczpospolita Polska
IBE
Unia Europejska

Sectoral Qualification Frameworks

POLISH QUALIFICATIONS FRAMEWORK	TOURISM	SPORT	BANKING	IT	TELECOMMUNICATIONS	CONSTRUCTION
8						8
7		7	7	7	7	7
6	6	6	6	6	6	6
5	5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	4	4
3	3	3	3		3	3
2	2	2				2
1						

Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО)

International standard classification of education (ISCED)
ISCED : 1976, 1997, 2011-2013

Використання:
- освітня статистика та аналітика
- розроблення національних класифікацій освіти

МСКО класифікує освітні програми та пов’язані з ними освітні кваліфікації за їх змістом з використанням трьох основних наскрізних класифікаційних змінних:

рівні, орієнтації, галузі освіти

Формальна освіта - інституціолізована, здійснюється за участю державних та визнаних приватних організацій, а їхні освітні програми і відповідні освітні кваліфікації визнані національними та/або субнаціональними органами освіти, первинна, ієрархічна.

Неформальна освіта - Інституціолізована, здійснюється освітнім провайдером, додаткова до формальної освіти, доступна для всіх, не потребує застосування безперервної структурованої освітньої траєкторії, здебільшого веде до кваліфікацій, що не визнаються як формальні національними або субнаціональними органами освіти, або взагалі не завершується присудженням кваліфікацій, має освітні програми (як правило короткотермінові), що спрямовані на професійне, соціальне, культурне й інше вдосконалення, зокрема програми позашкільної освіти.

Інформальна освіта – Неінституціалізована (самоорганізована), менш структурована, ніж формальна і неформальна освіта, відбувається в повсякденному житті, її спрямованість визначається самостійно.

Рівні *(Levels)* - упорядкований ряд (шкала), що класифікує освітні програми згідно з градацією навчального досвіду, а також знань, умінь і компетентностей, які кожна програма має надати. Відображує міру складності і спеціалізації змісту освітньої програми, від простого до складного.

Орієнтація *(Orientation)* - загальна чи професійна (для 2-5 рівнів освіти) та академічна чи професійна (для 6-8 рівнів освіти) спрямованість освітньої програми відповідно до подальшої освіти на тому самому або більш високому освітньому рівні чи до виходу на ринок праці (до конкретної професії, групи занять).

Галузь *(Field)* - широкий домен, галузь або область змісту, що охоплюється освітньою програмою, курсом чи модулем. Часто називається «предметом» (“предметною областю”) або «дисципліною» чи «галуззю вивчення»; характеризується різним ступенем деталізації.

Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО)

МСКО-97	МСКО-2011
	Підрівень 01 рівня 0
Рівень 0	Підрівень 02 рівня 0
Рівень 1	Рівень 1
Рівень 2	Рівень 2
Рівень 3	Рівень 3
Рівень 4	Рівень 4
Рівень 5	Рівень 5
	Рівень 6
	Рівень 7
Рівень 6	Рівень 8

Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО)

Критерії *тривалості* програм:

- рівень 0 – не менше еквівалента 2 год. на день упродовж 100 днів року;
- рівень 1 – 4-7 рр., зазвичай 6 р.;
- рівень 2 – 2-5 рр., зазвичай 3 р.;
- рівень 3 – 2-5 рр., зазвичай 3 р.;
- рівень 4 – від 0,6 до 2-3 р.;
- рівень 5 – 2-3 р.;
- рівень 6 – 3-4 р. і більше на базі рівня 3 та1-2 р. на базі рівня 6;
- рівень 7 – 1-3 р. на базі рівня 6 та 5-7 р. на базі рівня 3;
- рівень 8 – не менше 3 р., але може бути більше.

Критерії *сукупної тривалості* освітніх програм:

- рівні 1+2 – зазвичай 9-10 р., але може бути від 8 до 11 р.;
- рівні 1+2+3 – зазвичай 12 р., але може бути від 11 до 14 р.

Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО)

Рівень 6 – бакалаврат або еквівалент (англ. **Bachelor or equivalent**).

Потребує завершення рівня 3 або 4, інколи можливий вступ на основі рівня 5. Типово теоретичний в основі, однак може включати практичні компоненти, характеризується прикладними дослідженнями та/або кращим професійним досвідом. Відкриває доступ до рівня 7, зазвичай не дає доступу до рівня 8.

Орієнтація (за домінантою): а) ***академічна***, б) ***професійна***; в) ***невизначена***. Підготовка дисертації необов'язкова. Тривалість навчання – 3-4 роки.

Традиційно надається університетами або еквівалентними закладами.

Кодифікація програм: а) 641, 644; б) 651, 654; в) 661, 664.

Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО)

Галузева класифікація освіти
МСКО-Г (2013)

Галузева класифікація освіти побудована як трирівнева ієрархія між широкими галузями (найвищий рівень), вузькими галузями (другий рівень) і деталізованими галузями (третій рівень) і використовує чотирицифрову схему кодифікації (рівні галузевої ієрархії не слід плутати з рівнями освіти).

Усього визначено 11 широких, 29 вузьких і близько 80 деталізованих галузей освіти і підготовки. Деталізовані галузі зазвичай призначені для 2-го і вищих рівнів освіти, де є спеціалізація освітніх програм і кваліфікацій.

Широка галузь	Вузька галузь	Деталізована галузь
05 Природничі науки, математика та статистика	051 Біологія та суміжні науки	0511 Біологія 0512 Біохімія
	052 Навколишнє середовище	0521 Екологія 0522 Природне оточення та жива природа
	053 Фізичні науки	0531 Хімія 0532 Геологія 0533 Фізика
	054 Математика та статистика	0541 Математика 0542 Статистика
06 Інформаційно-комунікаційні технології	061 Інформаційно-комунікаційні технології	0611 Використання комп’ютера 0612 Створення баз даних та інформаційних мереж і управління 0613 Розвиток і аналіз програмного забезпечення та застосування

Міжнародна стандартна класифікація професій

International Standard Classification of Occupations
ISCO: 1958, 1968, 1988, 2008

Ієрархічна структура ISCO:

1. Основні групи (major groups) - 10
2. Основні підгрупи (sub-major groups) - 43
3. Другорядні групи (minor groups) - 130
4. Первинні групи (unit groups) - 436

Міжнародна стандартна класифікація професій ISCO-08

1. **Робота (job)** - набір завдань і обов'язків, які виконує або має на меті виконувати одна особа, у тому числі для роботодавця або самозайнятості.
2. **Професія (occupation)** - сукупність робіт, основні завдання та обов'язки яких характеризуються високим ступенем подібності.
3. **Уміння/майстерність (skill)** - здатність виконувати завдання та обов'язки на даній роботі.

Міжнародна стандартна класифікація професій ISCO-08

Рівень **Уміння/майстерності** – функція складності та спектру завдань і обов'язків, які слід виконувати за професією.

Визначається:

- рівнем формальної освіти (згідно із Міжнародною стандартною класифікацією освіти ISCED-97), необхідним для кваліфікованого виконання робіт;
- необхідним досвідом роботи за даною або спорідненою професією;
- природою виконуваної роботи в рамках професії в контексті характерних для даного рівня майстерності завдань та обов'язків.

Спеціалізація **Уміння/майстерності** - функція галузі знань, використовуваного обладнання, матеріалів, товарів і послуг.

Міжнародна стандартна класифікація професій

Рівень ISCO-08	МСКО 1997	МСКО 2011	Опис рівня
4	6	8	ЗВО, наукові установи
	5a	6, 7	ЗВО
3	5b	5	Коледжі
2	4	4	ПТНЗ
	3	3	Повна середня освіта, ПТНЗ
	2	2	Базова освіта (5-9 класи)
1	1	1	Початкова освіта (1-4 класи)

Міжнародна стандартна класифікація професій ISCO-08

Основні групи:

1. Керівники, менеджери (4 основних підгрупи)
2. Професіонали (6 основних підгруп)
3. Техніки та помічники професіоналів (5 основних підгруп)
4. Технічні службовці (4 основні підгрупи)
5. Працівники сфери торгівлі та послуг (4 основні підгрупи)
6. Кваліфіковані робітники сільськогосподарської, лісової та рибної галузі (3 основних підгрупи)
7. Кваліфіковані працівники промисловості та ремісництва (5 основних підгруп)
8. Оператори устаткування та машин, монтажники (3 основних підгрупи)
9. Елементарні професії (6 основних підгруп)
0. Військові професії (3 основних підгрупи)

Міжнародна стандартна класифікація професій ISCO-08

2 Професіонали

21 Спеціалісти в галузі технічних наук
22 Спеціалісти в галузі охорони здоров'я
23 Спеціалісти в галузі освіти
24 Спеціалісти в галузі управління підприємствами
25 Спеціалісти в галузі інформаційних технологій та комунікацій
26 Спеціалісти в галузі права, соціальних наук та культури

3 Техніки та помічники професіоналів

31 Проміжні професії в галузі технічних наук
32 Проміжні професії в галузі охорони здоров'я
33 Проміжні професії в галузі фінансів та адміністрування
34 Проміжні професії в галузі юридичних послуг, соціальних послуг та подібні
35 Технічні працівники в галузі інформації та комунікації

Міжнародна стандартна класифікація професій ISCO-08

Unit Group 2310 - University and Higher Education Teachers

Examples of the occupations classified here:

- Higher education lecturer
- Professor
- University lecturer
- University tutor

Some related occupations classified elsewhere:

- University chancellor - 1120
- Dean (university) - 1345
- Higher education faculty head - 1345
- Vocational education teacher - 2320

Групи професій	Рівні уміння
1. Керівники, менеджери	3, 4
2. Професіонали	4
3. Техніки та помічники професіоналів	3
4. Технічні службовці	2
5. Працівники сфери торгівлі та послуг	2
6. Кваліфіковані робітники сільськогосподарської, лісової та рибної галузі	2
7. Кваліфіковані працівники промисловості та ремісництва	2
8. Оператори устаткування та машин, монтажники	2
9. Елементарні професії	1
0. Військові професії	1, 2, 4

ESCO – European Classification of Skills/Competences, Qualifications and Occupations

Основне завдання – служити мостом між системою освіти та ринком праці, зробивши уміння/навики та інші види компетентностей, а також кваліфікації та професії видимими та порівнянними на рівні Європейського Союзу

Три стовпи ESCO:

1. Професії – 2942
2. Знання, уміння та інші види компетентностей – 13 485
3. Кваліфікації - 9455

ESCO на практиці

ESCO – European Classification of Skills/Competences, Qualifications and Occupations

Структура опису професії:

- Основна назва
- Додаткова назва
- ISCO первинна група
- Короткий опис професії
- Сфера (межі) професії
- Регуляторні аспекти (за необхідності)
- Основні та додаткові знання, уміння/навики та інші види компетентностей

ESCO – European Classification of Skills/Competences, Qualifications and Occupations

Структура опису компетентності:

- Основна назва
- Додаткова назва (за необхідності)
- Опис компетентності
- Сфера (межі) компетентності
- Тип компетентності (знання vs інші)
- Перелік професій, де використовується компетентність
- Рівень використання (де компетентність є загальною, де крос-секторальною, де секторальною, а де – специфічною для професії)

Стандарти вищої освіти

I – Преамбула

II - Загальна характеристика

- Рівень вищої освіти, Ступінь, що присуджують
- Назва галузі знань, Назва спеціальності
- Обмеження щодо форм навчання (не обов’язково)
- Кваліфікація(і) освітня, що присвоюється
- Кваліфікація(-ї) професійна(-і) (тільки для регульованих професій)
- Кваліфікація в дипломі
- Опис предметної області
- Академічні та професійні права випускників
- Працевлаштування випускників (тільки для регульованих професій)

Стандарти вищої освіти

III - Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

IV - Перелік компетентностей випускника

- Інтегральна компетентність
- Загальні компетентності
- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

V - Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

VI – Форми атестації здобувачів вищої освіти

- Форми атестації
- Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності)

Стандарти вищої освіти

VII - Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

- Принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти
- Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм
- Оцінювання здобувачів вищої освіти
- Підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників
- Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу
- Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом
- Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації
- Запобігання та виявлення академічного плагіату

Стандарти вищої освіти

VIII – Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

- Повна назва професійного стандарту
- Назва та реквізити відповідного документу
- Особливості стандарту вищої освіти, пов’язані з наявністю даного професійного стандарту

IX– Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

Професійні стандарти

І – Загальні відомості

- основна мета професійної діяльності,
- назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з ДК 009:2010 "Класифікація видів економічної діяльності"),
- назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 "Класифікатор професій"),
- назва професії та її код (згідно з ДК 003:2010),
- професійна кваліфікація,
- документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня НРК,
- інші реквізити за потреби.

Професійні стандарти

II – Навчання та професійний розвиток (за потреби)

- первинна професійна підготовка (назва кваліфікації),
- перепідготовка (назва кваліфікації),
- підвищення кваліфікації з присвоєнням нового рівня освіти (назва кваліфікації),
- підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації),
- спеціальне, спеціалізоване навчання (назва кваліфікації).

III – Нормативно-правові акти та нормативно-технічні документи з питань професійної діяльності

IV – Загальні компетентності

Професійні стандарти

V – Перелік трудових функцій

VI - Опис трудових функцій (трудові функції; предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструмент (за потреби); професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), знання, уміння та навички)

VII - Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

- розробник професійного стандарту,
- суб’єкт перевірки професійного стандарту,
- дата затвердження професійного стандарту,
- дата внесення професійного стандарту до Реєстру.
- рекомендована дата наступного перегляду стандарту.

Професійні стандарти

Перелік знань, умінь і навичок за певною компетентністю, необхідних для виконання відповідної трудової функції

№ з/п	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Необхідні знання	Необхідні уміння та навички

Методологія побудови сучасної освітньої програми

1. Визначення потреби та потенціалу програми
2. Визначення профілю та ключових компетентностей
3. Формулювання програмних результатів навчання
4. Вирішення питання щодо модуляризації освітньої програми
5. Визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля
6. Визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання
7. Перевірка охоплення загальних та фахових компетентностей компонентами освітньої програми
8. Розроблення освітньої програми та її структурних одиниць
9. Перевірка збалансованості та реалістичності програми
10. Моніторинг та удосконалення програми в процесі її реалізації

1. **Визначення потреби та потенціалу програми**
   - провести консультації із зацікавленими сторонами (потенційними студентами, науковцями, потенційними роботодавцями), щоби перевірити, чи є потреба в даній програмі,
   - вирішити чи запропонована програма відповідає встановленим або новим професійним вимогам,
   - чи цілі програми відповідають стратегії розвитку університету.
2. **Визначення профілю та ключових компетентностей**
   - визначити основні предметні області, що формують основу освітньої програми,
   - визначити орієнтацію та вказати тип програми: загальна чи спеціалізована,
   - визначити та описати потенційні галузі та сектори працевлаштування
   - визначити та описати внесок програми для розвитку особистого та громадянського рівня культури
   - визначити ключові програмні компетентності, розподіливши їх на загальні та спеціальні компетентності, найбільш відповідні для запропонованої програми.

Запрошуємо звертатись до Національного Еразмус+ офісу в Україні та Національної команди експертів HERE team за допомогою та консультаціями!

Контакти НЕО в Україні:

- Website: ERASMUSPLUS.ORG.UA
- E-mail: office@erasmusplus.org.ua
- Facebook: NEOinUkraine
- Skype: erasmusplus_ua
- Тел.: +380442866668, +380443322645

Національного експерта Еразмус+ (HERE team)

- E-mail: rashkevyuriy@gmail.com
- Facebook: https://www.facebook.com/profile.php?id=100007910328632
- Тел.: +38 067 2801021